

24 april 2020 – Sector Advisory – Transport en Logistiek

Ondernemen in tijden van corona

De gevolgen van het coronavirus voor ondernemers in de sector transport en logistiek

Sinds 12 maart is de samenleving enorm veranderd. Ondernemers moeten improviseren en anderhalve meter afstand houden lijkt het nieuwe normaal te worden. [ABN AMRO verwacht dit jaar](#) een krimp van de Nederlandse economie van 3,8 procent in een scenario waarbij de 'lockdown' twee maanden duurt en daarna stapsgewijs wordt opgeheven. Het coronavirus zal daarom voor langere tijd grote gevolgen hebben voor ondernemers binnen de logistieke sector. Voor transport en logistiek gaat ABN AMRO uit van 7 procent krimp.

Macro-economische groeiverwachtingen

	2019	2020	2021
Nederlandse economie			
BBP	1,8	-3,8	2,2
Part. consumptie	1,4	-5	4,5
Overheidsconsumptie	1,6	3,3	1,8
Investeringen	5,3	-8,2	-1,5
Uitvoer	2,4	-6,7	5,2
Invoer	3,1	-6,9	5,2
Werkloosheidspercentage	3,4	4,1	5,2
Internationaal (BBP)			
Eurozone	1,2	-4,3	1,6
VS	2,3	-4,8	3,4

Groeiverwachting sectoren (in volumes)

	2019	2020	2021
Agrarisch	1	-3,5	1,5
Food	1	-4	2
Industrie	-1	-10	8
Bouw	4	-4,5	-2,5
Vastgoed waardeontwikkeling	7	1,5	-5
Retail	2,5	-8	-6
Leisure	1,4	-25	30
Transport & Logistiek	1,5	-7	4
TMT	3	-1	0,5
Zakelijke Dienstverlening	3	-4	-0,5
Healthcare	3,1	3	3,5

Lees onze [sectorprognoses van 27 maart](#) voor een uitgebreide toelichting.

Op korte termijn is crisismanagement nodig, maar tegelijk moeten ondernemers alvast verder kijken. In deze korte publicatie geeft ABN AMRO hier aanbevelingen voor.

Invloed coronacrisis op logistieke sector

De logistiek wordt op verschillende manieren hard geraakt:

1. Forse afname van internationale vrachtvolumes als gevolg van het stilvallen van industriële productie, bijvoorbeeld in China en Italië.
2. Forse afname van vrachtvolumes door grote vraaguitval, als gevolg van 'lockdowns' en daarop volgende wereldwijde recessie.
3. Ernstige ontregeling van logistieke stromen door onder andere grenscontroles en inreisverboden.

ABN AMRO heeft net als de overheid [diverse maatregelen](#) getroffen om ondernemers direct te ondersteunen, onder meer via het verlenen van [uitstel van rente en aflossingen](#). De overheidsregelingen kunt u [hier vinden](#).

De gevolgen van de coronacrisis voor de logistieke sector zijn groot, maar verschillen sterk per bedrijf en per subsector. Met name de transportbedrijven met opdrachtgevers in de sectoren [leisure](#) (waaronder horeca en evenementen), [retail](#) (non-food) en [agrarisch](#) (bijvoorbeeld sierteelt) worden direct geraakt. In enkele deelsegmenten zijn lichtpuntjes te zien; [supermarkten](#) en bedrijven in [e-commerce](#) en farma-logistiek laten flinke omzetstijgingen zien. De vraag naar [luchtvracht](#) stijgt door de grote behoefte aan medische goederen. [Havens](#) hebben te maken met verstoringen en vertragingen vanwege een tekort aan personeel en forse afname van het goederenaanbod.

De diverse steunmaatregelen vanuit overheid en banken hebben veel bedrijven op korte termijn financieel lucht gegeven. Voor de continuïteit van de onderneming is het van belang zo snel mogelijk de gevolgen te analyseren. We bespreken drie aspecten die van belang zijn in deze crisis: (1) personeel, (2) liquiditeit, (3) operationeel.

1. Personeel

Het coronavirus heeft consequenties voor het [logistieke personeel](#). De eerste prioriteit ligt bij het welzijn van medewerkers. Werkgevers zijn verantwoordelijk voor een veilige werkplek en moeten maatregelen nemen om besmettingsgevaar te verkleinen. Specifiek voor de scheepvaart is de wisseling van de [bemanning](#) een acuut probleem.

Maatregelen

- Zorg dat de medewerkers anderhalve meter afstand van elkaar kunnen houden, bijvoorbeeld tijdens werkzaamheden op een schip of in een distributiecentrum. Win daarover informatie in bij de branchevereniging. In de meeste branches worden [anderhalve-meter-protocollen](#) opgesteld.
- Zorg ervoor dat de medewerkers de juiste hygiënevoorschriften opvolgen. Zorg indien nodig voor de juiste hulpmiddelen zoals desinfecterende handgel.
- De kans is groot dat veel van werknemers voor langere tijd thuis moeten werken. Een goede IT-infrastructuur is daarbij cruciaal zodat uw medewerkers via een goed beveiligde verbinding makkelijk vanuit huis kunnen werken. Zie bijvoorbeeld de [tips van het Agentschap Telecom](#) of wissel van gedachten met andere ondernemers in de branche.
- Zoek mogelijkheden voor het tijdelijk uitwisselen van logistiek personeel via de [collegiale uit- en inleenconstructie](#).
- Houd oog voor behoud van goed opgeleid personeel op het moment dat besloten wordt om af te schalen.

2. Liquiditeit

In tijden van crisis is het van groot belang om te sturen op de kasstroom. Op de korte termijn krijgen bedrijven financiële steun dankzij de maatregelen van overheid en banken. Toch is het van belang zo veel mogelijk te letten op de kasstroom voor het geval steunmaatregelen niet worden verlengd.

Maatregelen

- Zorg voor inzicht in de samenstelling van de omzet naar klanten, producten, markten en regio's.
- Maak gebruik van steunmaatregelen zoals de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW).
- Communiceer met financiers over de te verwachten liquiditeitsontwikkelingen voor de komende zes maanden.
- Stel financiële scenario's op. Ga daarbij uit van het meest waarschijnlijke scenario, maar ook een of twee extreme varianten. Analyseer hoe de kasstroom zich dan ontwikkelt. Accountants kunnen hierbij helpen.
- Zorg voor een compleet overzicht van de debiteurenportefeuille en volg het betalingsgedrag van de klanten nauwgezet. Voor debiteuren die laat betalen of misschien op omvallen staan, kan het verstandig zijn gebruik te maken van factoring of een kredietverzekering.
- Inventariseer de mogelijkheden voor sale-and-lease-backconstructies van vaste activa, zoals materieel of een bedrijfspand. Zo is het mogelijk om snel liquide middelen vrij te spelen.

3. Operationeel

De coronacrisis verstoort operationele logistieke processen, bijvoorbeeld door grenscontroles of grote schommelingen in vervoersstromen. Een terugval of juist een piek in goederenstromen stelt de logistieke operatie flink op de proef.

Maatregelen

- Maak de extra kosten als gevolg van verstoorde processen inzichtelijk en kijk naar [aansprakelijkheidsmogelijkheden](#).
- Communiceer met opdrachtgevers over hun verwachtingen ten aanzien van vervoersvolumes voor de komende zes maanden. Analyseer wat dit betekent voor de bedrijfsomzet en de inzet van personeel en materieel.
- Communiceer proactief met hen over de eigen situatie, zodat ook zij weten waar ze aan toe zijn.
- Inventariseer de mogelijkheden voor het bundelen van ladingstromen door samenwerking met derden.
- Denk na over de richtingen waarin de huidige situatie zich op de langere termijn kan ontwikkelen en werk verschillende scenario's uit. Scenario's helpen in het onderzoeken en formuleren van oplossingsrichtingen.
- Bereid de onderneming samen met opdrachtgevers voor op mogelijke scenario's in de wereld 'na corona'. Het ligt voor de hand dat de [bevoorradingsketens](#) van opdrachtgevers anders worden ingericht.
- Toets het risicomanagement aan de eigen positie in de logistiek keten. Analyseer waar risico's zitten zoals een te grote afhankelijkheid van één leverancier of land.
- Kijk of er een versnelling ontstaat met betrekking tot de [duurzame](#) en [digitale](#) transitie en speel daarop in.

Gevolgen van de coronacrisis voor uw branche				
Branche	Impact van 1,5 meter afstand voor operationele processen	Grootste uitdaging	Grootste kans	Link naar relevante publicatie
Wegvervoer	Beperkt (laad- en losprotocollen voor chauffeurs).	Opvangen van acute. Volumedaling en herverdeling van lading tbv beladingsgraad.	Samenwerking met collega-transportbedrijven.	TLN liveblog
Logistiek dienstverleners	Beperkt (warehousemedewerkers)	Juiste keuzes maken in afschalen van de flexibele schil.	Risicospreiding over meerdere deelmarkten. Proactief met verladers de post-corona logistieke behoefte in kaart brengen.	Corona: dit is wat logistiek dienstverleners doen
Pakketvervoerders	Beperkt (protocol voor aflevering pakketten)	Invullen van de extra capaciteitsbehoefte in DC en pakketbezorging.	Uitbouwen positie als zero emissie pakketdienst.	Postnl: Informatie over coronavirus
Binnenvaart	Beperkt	Vrachtprijsontwikkelingen als gevolg van overcapaciteit (zowel droge lading als tankvaart).	Binnenvaart kan profiteren van de modal shift.	Veel miljoenen euro's schade voor binnenvaart door corona-crisis
Short sea	Beperkt	Vervangen van de bemanning en opvangen van de te verwachten volumedaling containers.	Short sea als duurzame vervoersmodaliteit.	KVNR: Impact corona crisis on Dutch shipping will be huge "Onze groene toekomst ligt op zee"

Bovenstaande geeft beknopte informatie. Neem voor meer informatie contact op met onze sectorspecialisten:

Bart Banning | Sector Banker T&L | bart.banning@nl.abnamro.com

Albert Jan Swart | Sector Econoom T&L | albert.jan.swart@nl.abnamro.com

Bram van Amerongen | Sector Analyst T&L | bram.van.amerongen@nl.abnamro.com

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door ABN AMRO betrouwbaar geachte gegevens en informatie. Noch ABN AMRO, noch functionarissen van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd. Het gebruik van tekst of cijfers uit deze publicatie is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Teksten zijn afgesloten op 24 april 2020 © ABN AMRO, april 2020